

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Η Εκδοτική Επιτροπή σας καλωσορίζει στον 3ο τόμο του περιοδικού του Παγκύπριου Συνδέσμου Νοσηλευτών «Κυπριακά Νοσηλευτικά Χρονικά».

Το έργο που παρουσιάστηκε στις προηγούμενες εκδόσεις και η μαζική ανταπόκριση των συναδέλφων, συγγραφέων και συνδρομητών, αντανakλούν την επιτυχημένη πορεία του περιοδικού από την γέννηση του μέχρι σήμερα.

Οι θεμελιώδης στόχοι και οι σκοποί παραμένουν σταθεροί, φωτίζουν και καθοδηγούν το κάθε βήμα. Οι απαιτήσεις για τη δημιουργία και τη συνέχεια ενός τέτοιου είδους περιοδικού είναι πολύμορφες. Η προαγωγή και διασφάλιση της ποιότητας και του επιστημονικού επιπέδου, το άρτιο και σχολαστικά επιλεγμένο και επιμελημένο παρουσιαστικό, η ποικιλία της ύλης αρμονικά δεμένη ανάμεσα στις στήλες, η έγκαιρη και ασφαλής ταχυδρομική αποστολή και η αυστηρή τήρηση των διεθνών ντιρεκτίβων περιοδικογραφείας αποτελούν τα κυριότερα κριτήρια της όλης παρουσίας σε κάθε έκδοση. Η εξασφάλιση των πιο πάνω παραμέτρων

όμως, δεν επιτρέπουν τον εφησυχασμό. Η προσπάθεια για συνεχή αναβάθμιση και βελτίωση του περιοδικού είναι ακατάπαυστη.

Και έτσι πρέπει να είναι! Τα «Κυπριακά Νοσηλευτικά Χρονικά» δεν αποτελούν μόνον εκφραστικό όργανο ή ένα μέσο επικοινωνίας και ενημέρωσης, ή απλά τον αγωγό παροχής και μετάδοσης γνωσιολογικού και ανταποκριτικού περιεχομένου. Η αξία ενός τέτοιου περιοδικού διευρύνεται και καθρεφτίζει το έργο και την προσφορά, τα επαγγελματικά επίπεδα, το ήθος, τη δεοντολογία και γενικότερα, την ταυτότητα της Κυπριακής Νοσηλευτικής του σήμερα και του αύριο. Η προβολή και η τεκμηρίωση των στοιχείων αυτών είναι απαραίτητη, σε μια σύγχρονη κοινωνία με αυξανόμενες ανάγκες και απαιτήσεις, σε μια κοινωνία που αναγνωρίζει και εκτιμά την επαγγελματική οντότητα μέσα από ενδείξεις και αποδείξεις, για την ουσία και την αξία της. Η αυτονομία και ο επαγγελματισμός δεν απαιτούνται και δεν θεωρούνται δεδομένα, κερδίζονται με έργα.

Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, η αμφίδρομη επικοινωνία, η επανατροφοδότηση και η άμεση ή έμμεση συμμετοχή των συναδέλφων σε όλα τα μήκη και πλάτη της Κύπρου, εκτιμάται αναγκαία για την προώθηση, αναβάθμιση και θεσμοθέτηση του περιοδικού. Η συμβολή της Διεύθυνσης κάθε Νοσηλευτικού κέντρου, των Τοπικών επιτροπών και των συνεργατών του περιοδικού θεωρείται ζωτικής σημασίας, αφορά το περιοδικό από κάθε άποψη και σίγουρα, θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθεί.

Είναι πεποίθησή μας ότι η παρουσία και η διατήρηση του περιοδικού στα Κυπριακά Νοσηλευτικά δεδομένα, δρώμενα και τεκταινόμενα είναι απαραίτητη. Η συνέχεια απαιτεί συλλογική και σοβαρή δουλειά.

Προσβλέπουμε και ευελπιστούμε στη θετική ανταπόκριση και συνεργασία μας.

Εκ της Εκδοτικής Επιτροπής,

Χρίστος Ανδρέου

Πρόεδρος

Από το Διοικητικό Συμβούλιο

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Επικοινωνούμε και πάλι μέσω του περιοδικού μας για πρώτη φορά μέσα στο 2002. Και είναι επιβεβλημένο να θέσουμε κάποια απλά αλλά σημαντικά ερωτήματα για σκέψη και προβληματισμό από τον καθένα μας ξεχωριστά.

Τι έχουμε πετύχει για τη Νοσηλευτική τα τελευταία χρόνια; Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε περισσότερο;

Πώς βλέπουμε το μέλλον της Νοσηλευτικής στη χώρα μας;

Η Νοσηλευτική έχει εξελιχθεί σε ένα ξεχωριστό επιστημονικό επάγγελμα και οι Νοσηλευτές αποτελούν τη μεγαλύτερη ομάδα λειτουργών μέσα στο σύστημα υγείας.

Η βασική Νοσηλευτική εκπαίδευση ενιαία για όλους τους Νοσηλευτές παρέχει τη σταθερή βάση και τα εφόδια για ασφαλή Νοσηλευτική φροντίδα και η εξειδίκευση στους διάφορους τομείς, προσθέτει γνώση και δεξιότητες για αποτελεσματικότητα και ποιότητα.

Η εικόνα της Νοσηλευτικής διαφοροποιείται καθημερινά και η κοινή γνώμη αλλάζει θετικά, σαν αποτέλεσμα της ατομικής προσφοράς και προσπάθειας κάθε Νοσηλευτή. Επιδέχεται όμως μεγάλης βελτίωσης. Η ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας, προσέγγισης και γενικά της έννοιας του επαγγελματισμού είναι αναγκαίοι παράγοντες.

Η πρόωθηση της Πανεπιστημιακής εκπαίδευσης με ταχύτερους ρυθμούς επιβάλλεται άμεσα.

Υπάρχει ήδη σοβαρή καθυστέρηση.

Οι Νοσηλευτές ασχολούνται καθημερινά, με τις επιστημονικές εξελίξεις στον τομέα της υγείας και χρειάζεται να έχουν τη γνώση και την εμπειρία για να ακολουθούν με τους ίδιους ρυθμούς.

Η Νοσηλευτική, έχει εξαιρετικές προοπτικές στη χώρα μας, φτάνει οι Νοσηλευτές να συνεχίσουν να επενδύουν στον επαγγελματισμό τους, την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα της δουλειάς τους.

Για την επιτυχία των πιο πάνω σκοπών χρειάζεται όραμα και στόχοι, οργάνωση και προγραμματισμός.

Χρειάζεται επίσης τεκμηρίωση και απόδειξη της Νοσηλευτικής άσκησης, εσωτερικοί κανονισμοί και πρότυπα φροντίδας, ώστε να προωθείται η αποτελεσματικότητα και ο επαγγελματισμός.

Η εφαρμογή της Νοσηλευτικής διεργασίας και των σχετικών εντύπων, σ' όλα τα τμήματα των νοσοκομείων είναι μια σταθερή βάση για υποκίνηση και πρόοδο.

Πάνω από όλα όμως χρειάζεται η συμμετοχή των Νοσηλευτών στα επίπεδα όπου λαμβάνονται οι αποφάσεις και διαμορφώνεται η πολιτική για την υγεία γενικότερα, ώστε να προωθείται ο σχεδιασμός και η αποτελεσματική διοίκηση των Νοσηλευτικών Υπηρεσιών. Για το σκοπό αυτό χρειάζεται η συλλογική προσπάθεια όλων των Νοσηλευτών. Απαιτείται σύμπνοια, ενότητα και συναδελφοσύνη.

Αγγελική Ταπακούδη

Πρόεδρος ΠΑ.ΣΥ.Ν

1η Παγκύπρια Νεφρολογική Νοσηλευτική Ημερίδα

Δ.Σ. Τομέα Νεφρολογίας ΠΑΣΥΝ

Μετά το πρώτο βήμα που έκαναν οι Νοσηλευτές που εργάζονται σε Τμήματα Αιμοκάθαρσης, Νεφρολογικά και στο Μεταμοσχευτικό Κέντρο, να οργανωθούν στο Τομέα Νοσηλευτών Νεφρολογίας -ΠΑΣΥΝ, προχώρησαν και στο δεύτερο, διοργανώνοντας Εκπαιδευτική Ημερίδα.

Η Νεφρολογική Νοσηλευτική Ημερίδα, έγινε στις 6/4/02. Συμμετείχαν γύρω στους 80 Νοσηλευτές από όλες τις επαρχίες, Με τη παρουσία της τίμησε την ημερίδα και η Πρόεδρος του ΠΑΣΥΝ και Προϊσταμένη Διεύθυνσης και Ανάπτυξης Νοσηλευτικού Προσωπικού, Κα Αγγελίδη Ταπακούδη, η οποία και προσφώνησε. Ξεχωριστή ήταν και η παρουσία της Κας Μαρίας Μίτσιγγα, Διευθύντριας της Νοσηλευτικής Σχολής Κύπρου. Παρόντες ήταν και υπεύθυνοι Νεφρολογικών Κλινικών Γρ, Α. Πιερίδης και Ε. Αναστασιάδης, οι οποίοι χαιρέτησαν την Ημερίδα,

Μεγάλη τιμή και χαρά για τους παρευρισκόμενους αποτέλεσε η παρουσία και παρέμβαση της προέδρου της Ελληνικής Ένωσης Νοσηλευτών Νεφρολογίας (ΕΝΕΝ) Κα Τσούγια.

Τα θέματα που απασχόλησαν την Ημερίδα ήταν διάφορα. Κατ' αρχήν έγινε ενημέρωση από τις προϊστάμενες των Τμημάτων Αιμοκάθαρσης, Νεφρολογικών και του Μεταμοσχευτικού Κέντρου, για την Νοσηλευτική προσφορά και τις Νοσηλευτικές παρεμβάσεις που γίνονται στα Τμήματα αυτά. Επίσης έγινε ανασκόπηση της ως τώρα πορείας του Τομέα Νοσηλευτών Νεφρολογίας, καθώς επίσης και η προοπτική του σε σχέση με τους σκοπούς και στόχους του, από τον Κο Πρόδρομο Αργυρίδη.

Ακολούθως η κα Μαρία Σοφοκλέους παρουσίασε το θέμα «Μεταβατικό Πρόγραμμα στη Νεφρολογική Νοσηλευτική» και την αναγκαιότητα δημιουργίας τέτοιου προγράμματος και στην Κύπρο. Η Πρόεδρος του Τομέα Κα Χρυστάλλα Δεσπότη έκανε αναφορά για τις εμπειρίες και γνώσεις που αποκόμισαν τα 3 μέλη που παρευρέθηκαν στο συνέδριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης Νοσηλευτών Νεφρολογίας (EDTNA/ERCA) .

Η ποιότητα και τα πρότυπα ήταν το θέμα που ανέλυσε η Κα Στέλλα Ιωνά και πολύ όμορφα παρουσίασε η Κα Μαρία Δίστρα. Στη συνέχεια παρουσιάστηκαν τα Πρωτόκολλα που ετοίμασε η ομάδα Δημιουργίας πρωτοκόλλων , την οποία αποτελούν οι Μαρία Σοφοκλέους, Στέλλα Ιωνά, Μαρία Κυριάκου και η Γεωργία Μένοικου.

Η Ημερίδα έκλεισε με την απόφαση ότι θα καταστεί πλέον ετήσιος θεσμός η διεξαγωγή της.

Τα συμπεράσματα/πορίσματα που απορρέουν κατά την λήξη της ημερίδας είναι:

1. Ανάγκη εφαρμογής Πρωτοκόλλων με στόχο την ποιότητα.
2. Κινητοποίηση με στόχο τη θεσμοθέτηση και γρήγορη έναρξη μεταβατικού προγράμματος στη Νοσηλευτική Νεφρολογία.
3. Ενδυνάμωση των δεσμών του Τομέα Νοσηλευτών Νεφρολογίας - ΠΑΣΥΝ με τον αντίστοιχο Ελληνικό ΕΝΕΝ.
4. Ενταξη του Τομέα στην Ευρωπαϊκή Ένωση Νοσηλευτών Νεφρολογίας (EDTNA/ERCA) με ενεργό δράση.

4ο Ευρωπαϊκό Κοινοπολιτειακό Νοσηλευτικό Συνέδριο

Δ. Σ. ΠΑΣΥΝ

Πραγματοποιήθηκε στην Κύπρο στις 7- 9 Μαρτίου 2002 το 4ο Κοινοπολιτειακό συνέδριο Νοσηλευτικής Τομέα Ευρώπης.

Το συνέδριο οργανώθηκε από τον ΠΑΣΥΝ σε συνεργασία με τον Κοινοπολιτειακό σύνδεσμο Νοσηλευτικής (C.N.F.), το σύνδεσμο Νοσηλευτών της Μάλτας και το Royal College of Nursing (R.C.N.) της Αγγλίας.

Το θέμα του συνεδρίου "Nursing and the Commonwealth Agenda: the European Perspective" περιλάμβανε 80 παρουσιάσεις που κάλυπταν ένα ευρύ φάσμα γνώσεων και ερευνητικών εργασιών , από τη Νοσηλευτική άσκηση, εκπαίδευση και διοίκηση .

Συμμετείχαν 250 συνέδριοι από τους οποίους περισσότεροι από 100 ήταν Κύπριοι συναδέλφοι. Η εγγραφή 60 συναδέλφων καλύφθηκε μερικώς από τον ΠΑΣΥΝ και με αυτό το τρόπο διασφαλίστηκε η εκπροσώπηση όλων των νοσοκομείων .

Συμμετείχαν συνάδελφοι από τη Μάλτα, το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Νιγηρία, τη Δανία, την Αυστραλία, τη Γερμανία και τη Βραζιλία. Οι συνέδριοι είχαν την μοναδική ευκαιρία να ανταλλάξουν απόψεις και εμπειρίες πάνω σε ένα ευρύ φάσμα τομέων και γνώσεων , και να επωφεληθούν από την παρουσία τόσων ξένων συναδέλφων και εμπειρογνομόνων στα θέματα Νοσηλευτικής και Μαιευτικής.

Το συνέδριο τελούσε υπό την αιγίδα του Υπουργού Υγείας, ο οποίος απηύθυνε χαιρετισμό κηρύσσοντα την έναρξη των εργασιών του συνεδρίου .

Το επόμενο Κοινοπολιτειακό συνέδριο τομέα Ευρώπης θα πραγματοποιηθεί στη Μάλτα το 2004

Επείγουσα Νοσηλευτική – Μαζικές Καταστροφές – Ετοιμότητα

Δ.Σ ΠΑ.ΣΥ.Ν

Μέσα στα πλαίσια της στενής συνεργασίας και των αδελφικών σχέσεων μεταξύ του Εθνικού Συνδέσμου Διπλωματούχων Νοσηλευτών Ελλάδος και του Παγκύπριου Συνδέσμου Νοσηλευτών, συν- διοργανώθηκε στο Αμφιθέατρο του Πολεμικού Μουσείου στην Αθήνα η πρώτη Διημερίδα με Θέμα «Επείγουσα Νοσηλευτική, Μαζικές καταστροφές -Ετοιμότητα» στις 28-29 Σεπτεμβρίου 2001.

Η απόφαση για τη συνδιοργάνωση λήφθηκε στις αρχές του καλοκαιριού, σε συνάντηση εκπροσώπων των δύο Συνδέσμων στην Κοπεγχάγη, μέσα στα πλαίσια των εργασιών του Συνεδρίου του Διεθνούς Συμβουλίου Νοσηλευτών.

Τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου στην Αμερική, η βάρβαρη επίθεση εναντίον των δύο δίδυμων Πύργων, κατέστησαν το θέμα πολύ επίκαιρο και κατέδειξε πόσο αναγκαία ήταν η οργάνωση της πιο πάνω διημερίδας και η ενημέρωση των Νοσηλευτών πάνω στο κείμενο αυτό θέμα.

Την διημερίδα παρακολούθησαν γύρω στους 650 Νοσηλευτές μεταξύ αυτών και 10 Νοσηλευτές και οδηγοί ασθενοφόρων από την Κύπρο. Στην εναρκτήρια τελετή παρέστη και η πρόεδρος της Κύπρου στην Αθήνα η οποία και μετέφερε τον χαιρετισμό του Υπουργού Υγείας κ. Φρίξου Σαββίδη.

Μεταξύ των εισηγητών ήταν και 4 συνάδελφοι από την Κύπρο μέλη του ΠΑΣΥΝ:

Αντωνάκης Ανδρέου, Αν. Λειτουργός Εκπαίδευσης, Νοσηλευτική Σχολή

Εισήγηση: «Τραύματα θώρακος»

Ανδρέας Κουππής, Αν. Νοσηλευτικός Λειτουργός Γεν. Νοσοκομείο Λευκωσίας

Εισήγηση: «Μαζικές καταστροφές -Ετοιμότητα»

Ιωάννης Λεοντίου, Νοσηλευτικός Λειτουργός, ΤΑΕΠ, Γεν. Νοσοκομείο. Λευκωσίας

Εισήγηση: «Κρανιοεγκεφαλικές Κακώσεις»

Φοίβος Ιωάννου, Νοσηλευτικός Λειτουργός, Γενικό Νοσοκομείο. Λεμεσού

Εισήγηση: «Η αγωνία (Stress) των Νοσηλευτών σε μονάδες εντατικής Νοσηλείας και Τμήματα Ατυχημάτων»

Εκτός από τις πιο πάνω εισηγήσεις, αναφέρονται δειγματοληπτικά και οι ακόλουθες

Η αναγκαιότητα της Επείγουσας Νοσηλευτικής σήμερα.

Η ασφάλεια και αγωνία των Νοσηλευτών.

Αντιμετώπιση Πολυτραυματία .

Απόπειρες αυτοκτονίας

Αιφνίδιος θάνατος βρεφών

Ο Καθηγητής Δρ Ιωάννης Ανδρουλάκης, ανέλυσε τα προγράμματα ATLS και PHTLS, που ως γνωστό οργανώνονται από το Ελληνικό Τμήμα του Αμερικάνικου Κολεγίου Χειρουργών και της Χειρουργικής Πανεπιστημιακής Κλινικής του Νοσοκομείου Πατρών με επικεφαλής τον κ. Ανδρουλάκη.

Η πολύπλευρη θεματολογία των εισηγήσεων, η άρτια οργάνωση, η μαζική συμμετοχή, η επικαιρότητα του θέματος και το ενδιαφέρον που επέδειξαν οι συνέδριοι επισφράγισαν την επιτυχία της Διημερίδας.

29ο Πανελλήνιο Νοσηλευτικό Συνέδριο

Αναστασία Αργυρού - Μέλος Εκδοτικής Επιτροπής

Στις 13-16 Μαΐου 2002 πραγματοποιήθηκε το 29ο Πανελλήνιο Νοσηλευτικό Συνέδριο υπό την αιγίδα του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας της Ελλάδας, κυρίου Αλέκου Παπαδόπουλου. Το συνέδριο οργανώθηκε από τον Εθνικό Σύνδεσμο Νοσηλευτριών/Νοσηλευτών Ελλάδας (ΕΣΝΕ), συνήλθε στα Ιωάννινα και το παρακολούθησαν 2500 Νοσηλευτές από τους οποίους οι 150 ήταν Κύπριοι που εκπροσώπησαν διάφορους κλάδους και κλινικούς χώρους του τόπου μας.

Στο φετινό Πανελλήνιο Νοσηλευτικό Συνέδριο με θέμα «Νοσηλευτική : Εγγύηση ποιότητας στις υπηρεσίες υγείας», εδόθη ξεχωριστή έμφαση στη συνεχή εξέλιξη των γνώσεων που βασίζονται στις σύγχρονες εξελίξεις στον τομέα της υγείας. Το επιστημονικό πρόγραμμα περιλάμβανε μεγάλη ποικιλία θεμάτων που αφορούσαν όλους τους κλάδους και τομείς της Νοσηλευτικής Επιστήμης. Η παρουσίαση των θεμάτων έχει γίνει με όλους τους σύγχρονους τρόπους, εισηγήσεις, ανακοινώσεις, στρογγυλά τραπέζια, κλινικά φροντιστήρια, εκθέματα (posters) και δορυφορικά συμπόσια με όλα τα σύγχρονα εποπτικά μέσα. Παράλληλα με το επιστημονικό πρόγραμμα πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις σε γραφικούς και αρχαιολογικούς χώρους, όπου οι συνέδριοι είχαν την ευκαιρία να απολαύσουν τις φυσικές ομορφιές της πρωτεύουσας της Ηπείρου και να αναβιώσουν ιστορικές μνήμες.

Κατά το κλείσιμο των εργασιών του συνεδρίου, αναφέρθηκε ότι το 29ο Πανελλήνιο Νοσηλευτικό Συνέδριο σημείωσε μεγάλη επιτυχία, πράγμα που αποδεικνύεται τόσο από τη μεγάλη συμμετοχή των Νοσηλευτών όσο και από την πλούσια παρουσίαση ποικίλων θεμάτων. Τονίστηκε ότι το Πανελλήνιο Νοσηλευτικό Συνέδριο ως θεσμός συνεχίζεται με αμείωτο ενδιαφέρον προσφέροντας συνεχή επιστημονική και ποιοτική αναβάθμιση στο νοσηλευτικό χώρο. Έχουν εκφραστεί ιδιαίτερες ευχαριστίες στο Διοικητικό Συμβούλιο του ΠΑΣΥΝ και σε όλους τους Κύπριους Νοσηλευτές για τη συμμετοχή τους με την οποία συνέβαλαν στην όλη επιτυχία του συνεδρίου. Τέλος, ανακοινώθηκε ο προγραμματισμός του 9ου Παγκύπριου Νοσηλευτικού Συνεδρίου για τις 18-19 του Οκτώβρη, 2002 και του 30ου Πανελλήνιου Νοσηλευτικού Συνεδρίου που θα πραγματοποιηθεί στην Αλεξανδρούπολη το 2003.

76η Συνάντηση Μόνιμης Επιτροπής Νοσηλευτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (PCN)

Ιωάννης Λεοντίου

Εκπρόσωπος ΠΑΣΥΝ στο PCN

Η συνάντηση ολομέλειας του PCN έγινε για πρώτη φορά στην Κύπρο κατόπιν πρωτοβουλιών που είχαν αναπτύξει το περασμένο χρόνο οι εκπρόσωποι του ΠΑΣΥΝ στην πιο πάνω επιτροπή. Ευρωπαίοι συνάδελφοι που εκπροσωπούσαν 22 Εθνικούς Νοσηλευτικούς Συνδέσμους (ΕΝΣ) τόσο από τις χώρες μέλη, όσο και από τις υπό ένταξη χώρες είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν την Κυπριακή φιλοξενία μέσα από τις δραστηριότητες που ετοίμασε γι' αυτούς ο ΠΑΣΥΝ.

Συγκεκριμένα ενημερώθηκαν για την Κύπρο με πληροφορίες που διατέθηκαν από τις ιστοσελίδες του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών. Έτυχαν υποδοχής το βράδυ της 10ης Απριλίου στο Πολιτιστικό Κέντρο Σκαλί, στις σπηλιές, του Δήμου Αγλαντζιάς όπου και είχαν τιμητικό καλωσόρισμα εκ μέρους της πρόεδρου του ΠΑΣΥΝ, του Δημάρχου Αγλαντζιάς και εκπροσώπου του Υπουργείου Υγείας. Στην εκδήλωση αυτή οι Ευρωπαίοι συνάδελφοι είχαν την ευκαιρία να συζητήσουν με τους προσκεκλημένους του ΠΑΣΥΝ όπως το Δήμαρχο Αγλαντζιάς, το Γενικό Γραμματέα της ΠΑΣΥΔΥ, τη Διευθύντρια της Νοσηλευτικής Σχολής, τον πρόεδρο του Συμβουλίου Νοσηλευτικής και Μαιευτικής, το πρόεδρο του κλάδου Ψυχιατρικής Νοσηλευτικής κ.α.

Πέραν του καθιερωμένου δείπνου της επιτροπής ο ΠΑΣΥΝ οργάνωσε και επίσκεψη στα Λεύκαρα (12/4) όπου ο αντιδήμαρχος της πόλης καλωσόρισε και ξενάγησε στην πόλη τους Ευρωπαίους συναδέλφους.

Σε εργασιακό επίπεδο η συνάντηση της ολομέλειας είχε να επιτελέσει ένα σημαντικό έργο μέσα σε δύο μέρες (Ξενοδοχείο Forum, Λευκωσία). Αξίζει να αναφέρουμε ότι της συνεδρίασης προήδρευσε για πρώτη φορά η νέα πρόεδρος του PCN κα Ria Von Bopninghausen (Ολλανδία) και ο νέος Γενικός Γραμματέας κος Paul de Raeve (Βέλγιο). Μερικά από τα θέματα που συζητήθηκαν μέσα στα πλαίσια των εργασιών ήταν:

Ανάπτυξη στρατηγικού σχεδίου δράσης

Νοσηλευτική Εκπαίδευση

Ευκαιρίες και προβλήματα από τη διεύρυνση

Απασχόληση

Δημόσια Υγεία

Νοσηλευτικές ομάδες και οργανισμοί

Σχέσεις και συμμετοχή με άλλους οργανισμούς όπως:

European Public Health Alliance (EPHA)

European Health Management Association (EHMA)

Mental Health Europe (MHE)

European Foundation for the Advancement of Health care Practitioners (EFAHP)

Health Lobbying Group (HEALIO)

European Federation of Public Service Unions (EPSU)

European Union Health Forum

Council of Europe

Σημαντικό γεγονός για την Κύπρο αποτελεί η απόφαση διοργάνωσης διήμερου σεμιναρίου στο Βερολίνο με θέμα τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (προβλήματα και προοπτικές) κατά την οποία αναμένεται από τον ΠΑΣΥΝ να παρουσιάσει ενώπιον των λοιπών ΕΝΣ των

υπό ένταξη χωρών τις προσπάθειες που έχουν καταβληθεί και το στάδιο που θα βρίσκεται η Κύπρος στο θέμα εναρμόνισης προς τις οδηγίες για τη Νοσηλευτική.
Η επόμενη (77η) συνάντηση της ολομέλειας του PCN θα πραγματοποιηθεί στις 10-11 Οκτωβρίου στις Βρυξέλλες. Στις 12 Οκτωβρίου τα μέλη της επιτροπής θα συμμετέχουν και στην ετήσια συνάντηση του Ευρωπαϊκού Δικτύου Νοσηλευτικών Οργανισμών (ENNO).

Ευρωυγεία και Ευρωνοσηλευτική

Eurohealth and Euronursing

Αναδημοσίευση από (Χαραυγή 24/3/02, Δημόσιος Υπάλληλος 7/3/02)

Ιωάννης Λεοντίου - Ioannis Leontiou

RGN, CCN, BSc (Hons), Νοσηλευτικός Λειτουργός -Nursing Officer

Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας -Nicosia General Hospital

Εισαγωγή

Το φαινόμενο έλλειψης Νοσηλευτών/τριών στην Ευρώπη κατά την τελευταία δεκαετία φαίνεται να προβληματίζει ιδιαίτερα αφού για την κάλυψη των αναγκών σε Νοσηλευτικό προσωπικό έχουν παρουσιαστεί αρκετά προβλήματα και μέλλεται η κατάσταση να επιδεινωθεί λόγω της ανυπαρξίας συγκεκριμένης πολιτικής σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Στη χώρα μας που προσβλέπει σε πλήρη ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το φαινόμενο μετανάστευσης Νοσηλευτών δεν έχει εξεταστεί ιδιαίτερα από τους αρμόδιους. Παρενθετικά αναφέρουμε ότι η γενικότερη πολιτική σε θέματα απασχόλησης ξένου εργατικού δυναμικού δεν είναι αποτελεσματική. Πρόσφατα είδε το φως της δημοσιότητας μέσα από αρθρογραφία της «Εργατικής Φωνής» αυτό που ο υπουργός Εσωτερικών κος Χριστόδουλος Χριστοδούλου δήλωνε στις 7/9/2001: «Μέχρι τώρα από το 1988 που άρχισε να έρχεται στην Κύπρο ξένο εργατικό δυναμικό, όλες οι κυβερνήσεις δουλέψαμε και δουλεύουμε περιστασιακά». Η Κύπρος είναι χώρα που εισάγει Νοσηλευτές για κάλυψη αναγκών του ιδιωτικού τομέα. Για προβληματισμό και με γνώμονα το καλώς νοούμενο συμφέρον των Κυπρίων πολιτών που γίνονται αποδέκτες των υπηρεσιών υγείας παρατίθεται το πιο κάτω άρθρο. Έχει γραφτεί από την Irwin Josie (Senior Employment Relations Adviser for the Royal College of Nursing, UK, email: Josie.Irwin@rcn.org.uk) και έχει δημοσιευτεί στο περιοδικό eurohealth, Vol. 7, No 4, Autumn 2001. Η μετάφραση στα ελληνικά γίνεται κατόπιν συνεννόησης με την συγγραφέα για δημοσίευση στην Κύπρο. Οι εισηγήσεις της είναι αυτονόητες και θα ήταν φρόνιμο οι αρμόδιοι φορείς της χώρας μας να αναλάβουν πρωτοβουλίες για αποφυγή φαινομένων με πιθανές σοβαρές κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις.

Μεταναστευτικά σχήματα Νοσηλευτών/τριών στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η διεθνής διακίνηση των Νοσηλευτών/τριών έχει καταστεί ένα αμφιλεγόμενο ζήτημα μέσα από την έννοια μιας αναπτυσσόμενης και κρίσιμης σφαιρικής έλλειψης.

Η έλλειψη Νοσηλευτών/τριών έχει προκληθεί από αλλαγές στην προσφορά και τη ζήτηση. Η ζήτηση σε Νοσηλευτές/τριες έχει επηρεαστεί από αρκετούς καλά τεκμηριωμένους συντελεστές, συμπεριλαμβανομένης και της αυξημένης ανάγκης, σχετιζόμενους με την πρόοδο της τεχνολογίας, μετατοπίσεις από το νοσοκομείο στην πρωτοβάθμια φροντίδα και στον γερασμένο πληθυσμό που χρειάζεται παρατεταμένη φροντίδα υγείας. Η μειωμένη προσφορά είναι επιπρόσθετος συντελεστής. Αυτή έγκειται σε παράγοντες όπως: περισσότερες επιλογές καριέρας για τις γυναίκες, στον αυξανόμενο αριθμό ώριμων φοιτητών με μειωμένα δυνητικά χρόνια πρακτικής, στο γερασμένο νοσηλευτικό δυναμικό και σπουδαιότερα στην φτωχή εικόνα για το επάγγελμα.

Οι ελλείψεις Νοσηλευτών/τριών αποτελούν ένα δυνατό κίνητρο για αναζήτηση μιας διεθνούς επιστράτευσης ως λύση. Κατ' αυτής της κατάστασης η Μόνιμη Επιτροπή Νοσηλευτών/τριών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (P.C.N) εξετάζει τα μεταναστευτικά σχήματα των Νοσηλευτών/τριών εντός της Ευρώπης: ποιες χώρες επιστρατεύουν Νοσηλευτές/τριες από το εξωτερικό και γιατί. Μια σειρά σεμιναρίων (εργαστηρίων) έχουν ασχοληθεί με ζητήματα που έχουν εγερθεί τόσο από τις χώρες που εισάγουν όσο και από τις χώρες που εξαγουν προσωπικό.

Η Ευρώπη σε κρίση;

Το ICN (Διεθνές Συμβούλιο Νοσηλευτών/τριών) έχει αναφέρει έλλειψη Νοσηλευτών/τριών σε πολλά μέρη της Ευρώπης. Στην Ολλανδία υπάρχουν τώρα 7,000 λιγότεροι Νοσηλευτές/τριες από ότι χρειάζεται η χώρα και υπάρχει μια υπολογιζόμενη πτώση κατά 3,000 των επαγγελματιών γενικής Νοσηλευτικής στην Ελβετία. Στην Πολωνία καθώς αποφοιτούσαν 10,000 Νοσηλευτές/τριες κάθε χρόνο πριν από δέκα χρόνια, υπήρξε απόκλιση προς τις 3,000 κατά το έτος 2000. Το πρόβλημα στο Ηνωμένο Βασίλειο (Η.Β) είναι ιδιαίτερα οξύ με μία έλλειψη της τάξης των 22,000 Νοσηλευτών/τριων καταγεγραμμένο κατά το 2001. Εθνικοί Νοσηλευτικοί Σύνδεσμοι (Ε.Ν.Σ) από όλα τα μέρη της Ευρώπης αναφέρουν αξιοσημάντες δυσκολίες επιστράτευσης και κατακράτησης. Σχεδόν χωρίς εξαίρεση, ο αριθμός εισερχομένων σε νοσηλευτικά εκπαιδευτικά προγράμματα μειώνεται και οι προσοντούχοι/ες Νοσηλευτές/τριες εγκαταλείπουν το επάγγελμα υποδεικνύοντας σαν αιτίες τις χαμηλές απολαβές, τον όγκο εργασίας και ανασταλτικές εργασιακές πρακτικές. Επιπρόσθετα, δημογραφική αλλαγή σημαίνει ότι το νοσηλευτικό δυναμικό στην Ευρώπη γηράσκει. Εμφανώς, μόνο στην Γερμανία η ηλικία δεν αποτελεί ζήτημα, αλλά εκεί το ηλικιακό προφίλ είναι νεαρότερο μόνο επειδή ο μέσος εργοδοτούμενος Νοσηλευτής/τρια παραμένει στο επάγγελμα για τρία μέχρι τέσσερα χρόνια προτού το εγκαταλείψει. Στο Η.Β, με 22,000 κενές θέσεις οι νοσηλευτικές ελλείψεις είναι οι χειρότερες από ότι ήταν ποτέ στο παρελθόν. Οι Βρετανοί εργοδότες, επιστρατεύουν κυρίως από υπερπόντιες χώρες με την Αυστραλία (1,771), τη Ν. Αφρική (1,114), τις Φιλιππίνες (972) και τη Νιγηρία (920), να προσφέρουν το μεγαλύτερο αριθμό Νοσηλευτών/τριων το 1998-99. Οι αριθμοί αυξάνονται δραματικά. Στοιχεία που εδόθησαν το Μάιο του 2001 από το Κεντρικό Συμβούλιο Νοσηλευτικής, Μαιευτικής και Επισκεπτών/τριών Υγείας (UKCC) του Η.Β καταδεικνύουν 71% αύξηση αιτήσεων από Νοσηλευτές/τριες άλλων χωρών για εγγραφή στο μητρώο τους κατά τη διάρκεια των 12 μηνών μέχρι το Μάρτη του 2002. Συμπεριλάμβαναν 13, 750 από τις Φιλιππίνες, 2,459 από την Ινδία, 2,065 από τη Νιγηρία και 2,056 από τη Ν. Αφρική παρ' όλες τις οδηγίες του Εθνικού Συστήματος Υγείας (Ε.Σ.Υ) που προειδοποιούσε ότι με γνώμονα την τρέχουσα έλλειψη Νοσηλευτών/τριων στη Ν. Αφρική και Καραϊβική, οι εργοδότες του Ε.Σ.Υ θα πρέπει να αποφεύγουν αναπλήρωση από αυτές τις χώρες.

Στην Ευρώπη, η κυβέρνηση του Η.Β έχει υπογράψει μια συμφωνία με την Ισπανία για παροχή 5,000 Νοσηλευτών/τριων στο Ε.Σ.Υ της Αγγλίας. Οπωσδήποτε, ο Ισπανικός Ε.Ν.Σ έχει ανησυχίες ότι οι σημαντικές διαφορές μεταξύ των συστημάτων Αγγλίας και Ισπανίας πιθανόν να επηρεάσουν την κατακράτηση. Η Ιρλανδία επίσης αναπληρώνει από το εξωτερικό. Σχεδόν οι μισοί Νοσηλευτές που εγγράφηκαν για πρώτη φορά στην Ιρλανδία κατά το 1999 προέρχονταν από το εξωτερικό. Αυτή είναι μια νέα εξέλιξη για την Ιρλανδία η οποία έχει εξάξει σημαντικό αριθμό Νοσηλευτών/τριων στο Η.Β και τις Η.Π.Α στο παρελθόν. Οι Ε.Ν.Σ της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης ανησυχούν για τις πιθανές επιπτώσεις πάνω στους Νοσηλευτές/τριες που μπορεί να παρουσιαστούν με την διεύρυνση της Ε.Ε αφού θα υπάρχει η επιλογή μεταξύ απασχόλησης με φτωχές εργασιακές συνθήκες και αμοιβή στη χώρα τους και από την άλλη ψηλών απολαβών και επιπέδων ζώντας στη Δυτική Ευρώπη. Όμως, οι ελλείψεις δεν περιορίζονται μόνο στην Ευρώπη. Τα στοιχεία που έχουν δοθεί τον Απρίλιο του 2001 από το Διεθνές Συμβούλιο Νοσηλευτών (Ι.Σ.Ν) προδιαγράφουν μια επερχόμενη σφαιρική κρίση και μια παγκόσμια έλλειψη Νοσηλευτών/τριων.

Προβάλλοντα ζητήματα

Η μετακίνηση των Νοσηλευτών/τριων μεταξύ χωρών και συστημάτων Υγείας δύναται να έχει σημαντικές επιπτώσεις. Ζητήματα που έχουν εγερθεί τόσο από τις χώρες εισαγωγής όσο και από τις χώρες εξαγωγής περιλαμβάνουν:

Ποιότητα των πληροφοριών:

Η ακριβής διαπίστωση του αριθμού των Νοσηλευτών/τριων που εγγράφονται στα μητρώα και αν πραγματικά εργάζονται σαν Νοσηλευτές είναι πρόβλημα για τους Ε.Ν.Σ. Εγείρονται θέματα που αφορούν την εγκυρότητα και ακρίβεια των πληροφοριών που συλλέγονται από τα αρμόδια Συμβούλια εγγραφής και τα κρατικά κυβερνητικά τμήματα. Υπάρχουν θέματα σχετικά με τον προσδιορισμό του αριθμού των Νοσηλευτών/τριων που εγκαταλείπουν τη χώρα τους για εργασία στο εξωτερικό. Τα στοιχεία τείνουν περισσότερο να περιγράφουν μια κατάσταση για το τι έχει συμβεί μέχρι τώρα παρά να παράσχουν τη βάση για προβλεπόμενες τάσεις.

Επιπτώσεις στις απολαβές και μισθούς:

Οι Ε.Ν.Σ αναφέρουν ανησυχίες ότι η αναπλήρωση Νοσηλευτών/τριων από χώρες με χαμηλά κόστα διαβίωσης μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τις προσπάθειες για βελτίωση των μισθών και των εργασιακών συνθηκών .

Αφαίμαξη προσοντούχων Νοσηλευτών/τριων στις χώρες εξαγωγής:

Ανάμεσα στην Ευρώπη, οι Ε.Ν.Σ των ανατολικοευρωπαϊκών χωρών ενδιαφέρονται ιδιαίτερα για την συγκράτηση των προσοντούχων Νοσηλευτών/τριων. Οι υπό ένταξη χώρες όπως η Πολωνία ανησυχούν για τις επιπτώσεις της αυξανόμενης μετακίνησης των Νοσηλευτών/τριων της με την πλήρη ένταξη στην Ε.Ε. Πέραν της Ευρώπης, οι αρχές Υγείας της Νότιας Αφρικής ανησυχούν ιδιαίτερα στη ροή του ανεπαρκούς προσοντούχου προσωπικού που ελκύεται για εργασία από το Η.Β.

Ιδιότητα Ε.Ν.Σ και σύνδεση με συνδικαλιστική οργάνωση

Αν εργάζονται σε μια χώρα για μικρό χρονικό διάστημα , οι διεθνώς στρατολογούντες Νοσηλευτές/τριες δεν εγγράφονται μέλη στους τοπικούς Ε.Ν.Σ και/ή συντεχνίες.

Εγκατάσταση

Οι Νοσηλευτές/τριες δεν λαμβάνουν πάντοτε τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με τα κόστα ζωής, τις εργασιακές συν-θήκες και τη ποιότητα των προσαρμοστικών προγραμμάτων της φιλοξενούσας χώρας.

Γλώσσα

Στην Ε.Ε δεν υπάρχει κατάλληλο σύστημα αξιολόγησης της ικανότητας γνώσης της γλώσσας που να υποβοηθάει τους/τις Νοσηλευτές/τριες και εργοδότες να αποφασίσουν κατά πόσο έχουν τις γλωσσικές ικανότητες για προσφορά ασφαλούς νοσηλευτικής φροντίδας.

Ρατσισμός

Μπορεί να προέρχεται (πηγάζει) από τους ασθενείς, τις τοπικές αρχές ή τους συναδέλφους.

Κόστος

Η στρατολόγηση Νοσηλευτών/τριων από το εξωτερικό μπορεί σε απόλυτους όρους να κοστίζει ακριβά (κόστος πρακτορειών ή εργοδοτών που ταξιδεύουν από το εξωτερικό για την στρατολόγηση) και σχετικά προς τα μέτρα κατακράτησης/στρατολόγησης. Για παράδειγμα, συγκριτικά προς την βελτίωση των εργασιακών συνθηκών , ή πιο απλά προς την αύξηση μισθών των Νοσηλευτών .Η στρατολόγηση Νοσηλευτών/τριων από το εξωτερικό μπορεί βραχυπρόθεσμα να αποτελεί μια δαπανηρή διευθέτηση.

Θέματα για τους λαμβάνοντες αποφάσεις στην Ε.Ε.

Υπάρχουν θέματα που χρήζουν προσοχής από τους αρμόδιους στα κέντρα λήψης αποφάσεων στην Ε.Ε. Το ένα είναι τα αξιόπιστα στοιχεία όσον αφορά την διακίνηση εργασίας (έργου) .Γνωρίζοντας κατά πόσο θα υπάρξει επαρκές προσωπικό στην φροντίδα υγείας για παροχή προγραμματισμένων υπηρεσιών αποτελεί σημαντικό στοιχείο. Όμως, τα κρατικά στοιχεία για το νοσηλευτικό δυναμικό είναι στην καλύτερη περίπτωση ανομοιόμορφα ενώ σε επίπεδο Ε.Ε πρακτικά δεν υπάρχουν. Μία σύνοδος στο Ευρωπαϊκό Φόρουμ υγείας του Σεπτεμβρίου του 2001 στο Gastein ασχολήθηκε με το κατά πόσο ο σχεδιασμός ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού στην φροντίδα υγείας θα ήταν χρήσιμος ή χειροπιαστό εργαλείο για την εκτίμηση και σχεδιασμό των διακινήσεων των επαγγελματιών υγείας συμπεριλαμβανομένων και των Νοσηλευτών/τριων. Υπάρχουν επίσης οι ηθικές διαστάσεις στο κατά πόσο στρατολογώντας Νοσηλευτικό προσωπικό από φτωχότερες χώρες, υπό ένταξη χώρες και χώρες εκτός Ε.Ε πιθανόν να αντικείται στην πολιτική της Ε.Ε για ελεύθερη διακίνηση. Για παράδειγμα, η επιλογή κάποιου να εργαστεί οπουδήποτε επιθυμεί πιθανό να αντικείται στην ανάγκη παροχής φροντίδας υγείας στην ίδια τη χώρα που ο/η Νοσηλευτής/τρια έχει επιλέξει να εγκαταλείψει πώς η

Επιτροπή μπορεί να ανταποκριθεί σ' αυτό;

Τέλος, διαφορές στην γλώσσα και κουλτούρα πιθανόν να εμποδίζουν τη συγχώνευση Νοσηλευτών/τριων που επιστρατεύονται από το εξωτερικό και μπορεί επίσης να υπάρξουν επιπτώσεις στην ποιότητα της παρεχόμενης φροντίδας.

Λύσεις μέσω Συνεργασίας;

Η Μόνιμη Επιτροπή Νοσηλευτών (P.C.N) έχει αναθεωρήσει μια μελέτη από το Η .B η οποία εξετάζει τη συνεργασία μεταξύ του Βασιλικού Κολεγίου Νοσηλευτικής (R.C.N) και της κυβέρνησης πάνω σε θέματα σωστής πρακτικής καθοδήγησης όσον αφορά την στρατολόγηση, επιλογή και εισαγωγή Νοσηλευτών/τριών από το εξωτερικό.

Η έλλειψη Νοσηλευτών/τριών στο Η.Β αναπτύχθηκε κατά τη δεκαετία του 1990. Οι εργοδότες του Ε.Σ.Υ στράφηκαν προς διεθνή πρακτορεία για να βρουν Νοσηλευτές/τριες και μερικοί πληρώνουν ψηλά ποσά στα πρακτορεία για την εξασφάλιση επαγγελματιών από το εξωτερικό. Ενώ υπάρχουν μερικά, αρκετά ικανά πρακτορεία, τα οποία λειτουργούν σε ψηλά επαγγελματικά επίπεδα, αλλά πολλά έχουν πολύ λίγη πείρα στην εργοδότηση Νοσηλευτών/τριών. Μερικά πρακτορεία και εργοδότες που έχουν οι ίδιοι μεταβεί στο εξωτερικό για επιλογή (αντί να χρησιμοποιήσουν τα πρακτορεία της χώρας καταγωγής) απέτυχαν να ελέγξουν την επάρκεια των υποψηφίων στο θέμα της Αγγλικής γλώσσας ή ακόμα και να εξασφαλίσουν επαγγελματικές αναφορές προτού τους εργοδοτήσουν . Επιπρόσθετα, οι επιλεγόμενοι Νοσηλευτές/τριες συχνά δίνουν ανεπαρκείς ή λανθασμένες πληροφορίες σχετικά με άδειες εργασίας , εγγραφής σε μητρώα, περιοχή στην οποία θα εργάζονται, την εργασία που θα ασκούν, τις απολαβές τους, τον εργασιακό τους προσανατολισμό, και τις προσδοκίες που έχουν στην καριέρα τους. Σε αρκετές περιπτώσεις αυτό οδηγεί τους εργοδοτούμενους να εγκαταλείπουν το Η.Β μετά από πολύ λίγο χρονικό διάστημα παραμονής. Αυτό συνέβαινε κυρίως με εργοδοτούμενους από χώρες της Ε.Ε. Το 1999, ο υπουργός υγείας κάλεσε το R.C.N να εμπλακεί στην ανάπτυξη κατευθυντήριων για τους εργοδότες στο Ε.Σ.Υ για το θέμα διεθνούς επιστράτευσης Νοσηλευτών/τριων. Καθώς περιγράφει μεθόδους καλής πρακτικής, επιλογής και εισαγωγής Νοσηλευτών/τριων από το εξωτερικό, το έγγραφο κάνει μια έντονη ηθική δήλωση σχετικά με την μη πρόσληψη από χώρες που ήδη πιέζονται από τις δικές τους ελλείψεις σε Νοσηλευτικό προσωπικό. Οι κατευθυντήριες δίνουν επίσης ξεκάθαρες πληροφορίες σχετικά με τις απαιτήσεις για εγγραφή και καταδεικνύουν ότι οι επαγγελματικοί Οργανισμοί (Σύνδεσμοι) πρέπει να έχουν ρόλο με τη παροχή βοήθειας στους προσλαμβανόμενους από το εξωτερικό Νοσηλευτές/τριες ώστε να προσαρμόζονται εύκολα στην παροχή φροντίδας σε ασθενείς στο Η .B

Το Ρ.С.Ν έχει επίσης λάβει υπόψη τη δουλειά που έγινε από τους Εθνικούς Νοσηλευτικούς Σύνδεσμους σε συνεργασία με Κυβερνήσεις για την βελτίωση συνθηκών στρατολόγησης/συγκράτησης στο Νοσηλευτικό επάγγελμα. Για παράδειγμα η οργάνωση Νοσηλευτών της Ιρλανδίας έχει εργαστεί με την Ιρλανδική Κυβέρνηση για την ενθάρρυνση απόκτησης πτυχίων από Νοσηλευτές/τριες μέσα από προ- γράμματα και να αυξήσει την οικονομική στήριξη στους φοιτητές/τριες Νοσηλευτικής. Στο Βέλγιο, οι γηραιότεροι έχουν ενθαρρυνθεί να παραμείνουν στο επάγγελμα και τους έχει επιτραπεί να λαμβάνουν πλήρεις απολαβές με μείωση του χρόνου εργασίας τους κατά τη διάρκεια των τελευταίων χρόνων πριν την αφυπηρέτηση.

Σε επίπεδο Ε.Ε τα κύρια συμπεράσματα της δουλειάς του Ρ.С.Ν συμπεριλαμβάνουν πιθανά μοντέλα συνεργασίας στην συμβουλευτική προς τους/τις Νοσηλευτές/τριες μεταξύ των Ε.Ν.Σ. Επιπρόσθετα ένα Φόρουμ επίβλεψης (σε επίπεδο Ε.Ε) το οποίο θα περιλαμβάνει όλους τους παράγοντες κλειδιά θα είναι σε θέση να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη συλλογή πληροφοριών έτσι ώστε να βοηθά τον προγραμματισμό των Υπηρεσιών Υγείας. Προβλήματα συλλογής δεδομένων από εθνικές ή περιφερειακές διοικήσεις εισηγούνται ότι μια τέτοιου είδους επίβλεψη δεν θα πρέπει να είναι πολύπλοκη ενώ θα πρέπει να εντοπίζει διακινήσεις και τάσεις παρά να καταγράφει λεπτομερή στοιχεία. Προς το παρόν δεν υπάρχει μοντέλο ικανό να ερμηνεύει την πολυπλοκότητα που υπάρχει στη διακίνηση Νοσηλευτών/τριων ώστε να εξαγει ακριβείς αξιολογήσεις σε πιθανές μελλοντικές αλλαγές. Μια ανταλλαγή πληροφοριών θα μπορούσε τουλάχιστο να βοηθήσει στην παρεμπόδιση ανεπαρκούς πληροφόρησης στην εργοδότηση Νοσηλευτών/τριων σε χώρες όπου υπάρχουν ελλείψεις καθώς θα εμπόδιζε χώρες να «ψαρεύουν» προσωπικό μέσα από τις ίδιες «λίμνες». Η ανταλλαγή παραδειγμάτων καλής πρακτικής μπορεί να αποτελέσει ακόμα ένα ρόλο στο Φόρουμ (επίβλεψης) του Νοσηλευτικού δυναμικού.

Μπορεί επίσης να υπάρξει επέκταση της συνεργασίας στις ηθικές διαστάσεις της διεθνούς αυτής επιστράτευσης Νοσηλευτών/τριών. Η πράξη αποδεικνύει ότι οι Νοσηλευτές/τριες θα

εξακολουθούν να αναζητούν προκλήσεις και ευκαιρίες για επαγγελματική ανάπτυξη οι οποίες μπορεί να εντοπίζονται στο εξωτερικό. Οι νοσηλεύτριες έχουν το δικαίωμα αυτής της επιλογής. Η αναφορά σε ανησυχίες ότι η εργοδότηση από χώρες με ελλείψεις μεταθέτει την ανεπάρκεια στις χώρες αυτές και οδηγεί στην επιδείνωση των υπηρεσιών υγείας, βρίσκουν πιθανές λύσεις (όπως διευθετήσεις τέτοιες που με την επιστροφή των Νοσηλευτών αυτών στη χώρα τους, να τους δίδεται η ευκαιρία να εφαρμόσουν τις νέες γνώσεις και δεξιότητές τους) που μπορεί να προσεγγιστούν παραγωγικά για περαιτέρω συνεργασία. Ευκαιρίες για ανταλλαγή πληροφοριών για ανάπτυξη συνεργασίας σε αυτά τα καίρια ζητήματα μπορεί να φαντάζουν λίγο περιπεπλεγμένες όμως δεν υπάρχει στιγμιαία ασπирίνη για αντιμετώπιση του πονοκεφάλου της διακίνησης και μετανάστευσης των Νοσηλευτών . Αν ένα Φόρουμ επίβλεψης του εργατικού δυναμικού (Νοσηλευτικού) δεν μπορεί να κάνει περισσότερα από το να υποβοηθήσει στην ανάπτυξη μιας κοινής αντίληψης της πολυπλοκότητας των διακινήσεων και τι τις επηρεάζει τότε τουλάχιστο αυτό μπορεί να συμβουλεύει για αποτελεσματικές παρεμβάσεις σε κρατικό ή ευρωπαϊκό επίπεδο. "Ένα κοινό πρωτόκολλο στη διεθνή επιστράτευση μπορεί να απευθύνεται υπερβολικά έντονα και να βοηθήσει θετικά σε ατομικό επίπεδο τους Νοσηλεύτριες στην αποφυγή της «εμπειρίας» στρατολόγησης.

Βιβλιογραφικές Παραπομπές:

1. ICN. The emerging Global Nursing Shortage. April 2001.
2. WHO. Report from the sixth meeting of the World Health Organisation's Multidisciplinary Global Advisory Group for Nursing and Midwifery. Geneva, 19-22, November 2000.
3. Buchan, O' May. Globalisation and Healthcare Labour Markets: A case study from the UK. Human resources for Health Development Journal/1999, 3:3.
4. National Health Service. Guidance on International Recruitment. HSC 1999/240. November 1999. See www.doh.gov.uk/international-nurse

Οι Νοσηλεύτριες πάντα κοντά σας : Φροντίζοντας για την Οικογένεια

Nurses Always there for you : Caring for Families

Christiana Kouta -Χριστιάνα Κούτα

PhD (cand.), Msc Health Promotion, Bsc, Dipl. N. RN.

Περίληψη

Μέσα από τις κοινωνικο-οικονομικές αλλαγές της κοινωνίας διαφαίνεται η αναγκαιότητα για την φροντίδα της υγείας της οικογένειας και υπογραμμίζεται ο ρόλος της Οικογενειακής Νοσηλευτικής. Τα μηνύματα των καιρών διαγράφουν την πορεία της Νοσηλευτικής Επιστήμης. Η δημιουργία και εφαρμογή της Κοινωνικής Νοσηλευτικής στην Κύπρο θεωρείται απαραίτητη. Οι Νοσηλεύτριες/τριες χρειάζονται ενδυνάμωση στην εκπαιδευτική και πρακτική τους υποδομή για να επιτύχουν αυτό το στόχο. Αδιαμφισβήτη είναι και η σημαντικότητα ανάπτυξης πολιτικού λόγου από τους/τις Νοσηλεύτριες/τριες. Οι Νοσηλεύτριες/τριες έχουν την ικανότητα και δυνατότητα εφαρμογής της Κοινωνικής Νοσηλευτικής.

Abstract

Throughout the socio-economic changes of society, the necessity of caring for the family is obvious and these changes also highlight the role of the Family Nursing. Contemporary messages guide the Nursing Science. The development and implementation of Community Nursing in Cyprus is necessary. Nurses need empowerment in their educational and practical infrastructure. There is no doubt, for the importance of the development of political speech by nurses. Nurses have the capabilities and the opportunity to implement Community Nursing.

Οξεοβασική Ισορροπία : Διαταραχές και Αντιμετώπισή τους Acid- Base Balance : Imbalances and Treatment

Marios Georgiou -Μάριος Γεωργίου

CCRN, BSc HCA, Nursing Officer -Νοσηλευτικός Λειτουργός

Περίληψη

Η μελέτη αυτή στοχεύει σε μια απλή και κατανοητή προσέγγιση του όντως πολύπλοκου θέματος της οξεοβασικής ισορροπίας, των διαταραχών και της αντιμετώπισης τους. Αρχικά, περιγράφονται και εξηγούνται τα οξέα, οι βάσεις, το PH καθώς και η σημασία τους στην φυσιολογική λειτουργία του οργανισμού.

Ακολούθως, γίνεται προσπάθεια να επεξηγηθεί η φυσιολογία διατήρησης ενός σταθερού PH και οξεοβασικής ισορροπίας. Τρεις από τους βασικούς μηχανισμούς διατήρησης της οξεοβασικής ισορροπίας προσεγγίζονται ξεχωριστά και επεξηγείται ο εκπληκτικός τρόπος λειτουργίας τους.

Έπειτα, για κάθε μια από τις διαταραχές της οξεοβασικής ισορροπίας περιγράφεται η παθοφυσιολογία, η αιτιολογία και η κλινική εικόνα, ο τρόπος αντιστάθμισης του οργανισμού και η θεραπευτική αντιμετώπιση.

Η μελέτη τελειώνει με συμπεράσματα δίνοντας έμφαση στην επικινδυνότητα των διαταραχών αυτών και εισηγείται κατάλογο παρεμβάσεων για πρόληψη τους.

Abstract

This article aims to analyse the subject to acid base balance, its imbalances and their treatment. This indeed complicated subject is approached in a simple and understandable way. Initially, acids, bases and PH are described with an emphasis on their significant importance on the physiological function of the body.

An attempt to explain the physiology of maintaining normal PH and acid base balance. Three of the major mechanism for maintaining acid base balance are approached separately and their amazing way of function is explained. Additionally, for each the imbalance the pathophysiology, aetiology, clinical picture, compensation mechanism and treatment are described.

The article concludes with an emphasis on how dangerous acid base disequilibrium could be and suggests a list of nursing interventions for prevention.

Τελετή αποφοίτησης Νοσηλευτικής Σχολής 2002

Μαρία Δημητρίου

Λειτουργός Εκπαίδευσης Α' - Νοσηλευτική Σχολή Κύπρου

Μπορεί η έναρξη της σχολικής χρονιάς να αποτελεί ορόσημο προσδοκιών και αφετηρία μιας ανοδικής πορείας, το τέλος όμως του έτους και ιδιαίτερα η αποπεράτωση των σπουδών, αποτελούν την επίτευξη του εκπαιδευτικού στόχου. Όταν μάλιστα το τέρμα στέφεται με επιτυχία και θρίαμβο, τότε αυτό το τέρμα δεν αποτελεί πλέον σκαλί αλλά πλατύσκαλο. Ένα πλατύσκαλο σε ένα ανοικτό ορίζοντα από επιτυχίες και ενδιαφέρουσες πορείες εμπειριών.

"Όπως λέει και ο Καβάφης στο ποίημά του « Το πρώτο σκαλί»:

«Κι αν είσαι στο σκαλί το πρώτο, πρέπει νάσαι περήφανος κι ευτυχισμένος

Εδώ που έφθασες, λίγο δεν είναι Τόσο που έκαμες, μεγάλη δόξα.»

Ο Ιούνιος έχει επιλεγεί σαν μήνας επίσημης λήξης του ακαδημαϊκού έτους και μέσα σ' αυτόν έχει καθιερωθεί και η τελετή αποφοίτησης των φοιτητών της Νοσηλευτικής Σχολής. Η τελετή πραγματοποιήθηκε στις 6 Ιουνίου, στις 6.30 μ.μ. στο Διεθνές Συνεδριακό Κέντρο. Την τελετή τίμησαν με την παρουσία τους ο Υπουργός Υγείας κος Φρίξος Σαββίδης, βουλευτές, εκπρόσωποι κομμάτων και οργανωμένων συνόλων και άλλοι επίσημοι. Οι απόφοιτοι συνοδευόμενοι από τους συγγενείς και φίλους τους έδειχναν φανερά ικανοποιημένοι και συγκινημένοι. Φέτος η Νοσηλευτική Σχολή παρέδωσε στις τάξεις των επαγγελματιών Νοσηλευτών , 77 απόφοιτους από τον βασικό κύκλο σπουδών, 62 της Γενικής Νοσηλευτικής και 15 της Νοσηλευτικής Ψυχικής Υγείας. Απεφοίτησαν επίσης 57 άτομα από τα μεταβασικά προγράμματα σπουδών για Νοσηλευτικούς λειτουργούς, 32 της Εντατικής Νοσηλείας και 25 της Νοσηλευτικής Διοίκησης. Την έναρξη της τελετής σηματοδότησε η ομιλία της Διευθύντριας της Νοσηλευτικής Σχολής Κας Μ. Μίτσιγκας, η οποία προέβη σε εκτενή απολογισμό του έργου της Νοσηλευτικής Σχολής.

12ος Διαγωνισμός Ερευνητικής Εργασίας

Διάκριση συναδέλφων στον 12ο Διαγωνισμό Ερευνητικής Εργασίας

Τοπική Επιτροπή NAM III Λευκωσίας

Ο Ιατρικός Σύλλογος Λεμεσού στα πλαίσια του ετήσιου Ιατρικού Συμποσίου προκήρυξε τον 12ο διαγωνισμό Ερευνητικής εργασίας όπου η Παιδοενδοκρινολογική Κλινική του Μακάριου Νοσοκομείου Λευκωσίας διακρίθηκε με το Πρώτο Βραβείο.

Η βραβευθείσα εργασία αφορά την συχνότητα του Σακχαρώδους Διαβήτη Τύπου 1 σε Παιδιά και Εφήβους στην Κύπρο κατά την δεκαετία 1990-2000.

Η συμβολή των Νοσηλευτών Θεονίτσας Αψιώτου και Σταύρου Σταύρου στην εκποίηση αυτής της μελέτης ήταν ουσιαστική. Τα αποτελέσματα της μελέτης καθρεφτίζουν την επιδημιολογία του Σακχαρώδους Διαβήτη στη χώρα μας.

Η μελέτη παρουσιάστηκε από την Α.Ν.Λ. Θεονίτσα Αψιώτου στο Πανελλήνιο Διαβητολογικό Συνέδριο για Νοσηλευτές με θέμα «Σακχαρώδης Διαβήτης στην Πράξη» που έγινε στην Αθήνα στις 8-9 Μαρτίου 2002. Επίσης στάλθηκε για δημοσίευση στο Αγγλικό Περιοδικό "DIABETES CARE".

Περίληψη της μελέτης παρουσιάζεται πιο κάτω. Η καθολική παρουσίαση της εργασίας εκτιμάται όπως γίνει εφικτή σε ενθετότερο χρόνο.

Ο Σακχαρώδης Διαβήτης τύπου 1 (ΣΔ 1) αποτελεί μία από τις πιο σημαντικές χρόνιες παθήσεις της παιδικής και εφηβικής ηλικίας παγκόσμια. Η συχνότητα και επίπτωση του (ΣΔ 1) παρουσιάζουν ση-μαντικές διαφορές ανάμεσα σε χώρες και εθνικότητες. Στην παρούσα εργασία παρουσιάζονται για πρώτη φορά επιδημιολογικά δεδομένα στο (ΣΔ 1) στην Κύπρο. Η συλλογή και επεξεργασία του υλικού βασίστηκε στην απογραφή των νεοδιαγνωσθέντων περιστατικών (ΣΔ 1) σε παιδιά και εφήβους κάτω της ηλικίας των 15 χρόνων κατά τη δεκαετία 1990-2000. Με βάση τα στοιχεία της μελέτης προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα.

1. Η συχνότητα του (ΣΔ 1) στον Κυπριακό Παιδικό Πληθυσμό κάτω της ηλικίας των 15 χρόνων ανέρχεται σε 10,7/100,000 ετησίως που παρατηρείται και σε άλλες χώρες της Ευρώπης.
  2. Η μέση ηλικία εμφάνισης της πάθησης είναι οκτώ χρονών, ενώ η αιχμή εκδήλωσης παρατηρείται στην ηλικία 9-12 χρόνων περιεφηβικά όπως αναμένεται.
  3. Παρατηρείται μικρή υπεροχή των αρρένων έναντι των θηλέων στο υλικό της δεκαετίας, και ιδιαίτερα στην ομάδα που εκδηλώνει την πάθηση στα πρώτα έξι χρόνια της ζωής και στην ομάδα των 13-15 χρόνων
  4. Παρατηρείται ήπια σταδιακή μεταβολή της ετήσιας συχνότητας του (ΣΔ 1), με αυξητική τάση κατά την δεκαετία.
  5. Παρατηρείται αυξητική τάση των περιστατικών που εκδηλώνουν την πάθηση κατά τα πρώτα τέσσερα χρόνια της ζωής τους.
  6. Υπάρχει σαφής εποχιακή κατατομή με τα πιο πολλά περιστατικά να εκδηλώνονται τους χειμερινούς και φθινοπωρινούς μήνες όπου παρατηρείται και αυξημένη ιογενής νοσηρότητα.
- Τα επιδημιολογικά αυτά στοιχεία αποτελούν σημαντικές παρατηρήσεις στην προσπάθεια μελέτης της αιτιολογίας του (ΣΔ 1) όπου φαίνεται ότι στην παθογένεια του συμμετέχουν εκτός από τους ανοσογενετικούς μηχανισμούς και περιβαλλοντικοί παράγοντες.